

ELŐFIZETESI ÁR:

Éves évre. . . . . 6 korona.
Egyre szám ára 4 fillér.

VEZÉRENYEK ENKENT ÉVREZEN:
szombaton és egyes rendi-
vül alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐGÉP:
Városi közelevtár (városház).
Földszint 7. sz. Ica küldendők
a kéziratok.

KIADÓHVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája, ide küldendők
az előfizetők díjak és hirdetések.

KÖZIGAZGATÁSI, KOZMŰVELŐDESI ÉS KOZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECEY IMRE.** Felelős szerkesztő: **KONCZ AKOS.**

Kiadótulajdonos: **A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.**

Polgármesteri jelentés az 1906. évről.

Beterjesztve Debreczen sz. kir. város 1907. évi szeptember hónap 27-ikén tartott rendes közgyűléséhez.

(Folytatás.)

M. kir gazdasági tanintézet.

A debreczeni m. kir. állami gazdasági tanintézetnek, mely a Pallagon a modern igényeknek megfelelő épületben van elhelyezve, 53 hallgatója volt. A hallgatóság nagy részét földbirtokosok, gazdatisztek és bérlők fiai képezték, ami azt bizonyítja, hogy az annyi különböző nehézséggel és bajokkal küzdő östermelo osztály fiai ennek dacára szeretik a gazdasági pályát.

Debreczen sz. kir. város méltányos árban 200 hold földet ad haszonbérbe az intézet céljaira és három alapítványi hely betöltése felett bir joggal.

Mint hogy a gazdasági tanintézetben mintagazdaság folyik, ugy a helyi, mint a vidéki gazdák sűrűn látogatják az intézetet.

A tanári kar az ország különböző városaiban gazdasági kérdésekről előadásokat tartott.

A gazdasági tanintézettel kapcsolatban több közhasznu gazdasági intézmény van szerves összefüggésben.

1. A m. kir. dohánytermelési kísérleti állomás, melynek működési köre az egész országra kiterjed.

2. A m. kir. vegykísérleti állomás, mely a folyó évbén is több hatósági és magánosok részére beérkezett mintát vizsgált meg.

3. A m. kir. vetőmagvizsgáló állomás, melyet a folyó évbén több gazda, kereskedő és hatóság vett igénybe.

4. A meteorologiai állomás, mely észleleteit napoként háromszor küldi be az országos meteorologiai intézetnek.

5. A gazdatanácsadó bizottság, mely sok esetben adott szakvéleményt.

6. A gazdasági tanintézettel kapcsolatban van a Pallagon két évre berendezett földmivés iskola is.

Jelentem, hogy a debreczeni gazdasági tanintézetet 1907-ben a földmivélsügyi kormány, a Felsőg hozzájárulásával, akadémiai rangra emelte.

Az országos tanítói árvaház.

Az országos tanítói árvaház az 1906. év folyamán az előző évekhez szokása szerint a legnagyobb gonddal és lelkiismeretességgel végezte hivatását. Az évi létszám 172 tanító árva volt és pedig 86 fiu és 86 leány; vallásra nézve:

Római kath.	fiu 35	leány 27	= 62	száz. 36%
Görög	" 18	" 26	= 44	" 25%
Görög keleti	" 1	" 2	= 3	" 1.7%
Ágostai evang.	" 2	" 1	= 3	" 1.7%
Református	" 26	" 26	= 52	" 30.5%
Unitárius	" —	" 1	= 1	" 0.6%
Izraelita	" 4	" 3	= 7	" 4%
Összesen 86 + 86				172

Nemzetiség szerint:

Magyar	fiu 61	leány 56
Német	" 1	" 4
Oláh	" 8	" 5
Ruthén	" 14	" 13
Tót	" 2	" 8

Összesen fiu 86 leány 86 összesen 172

%-ban magyar	... ..	67%
" német	... ..	2.7%
" oláh	... ..	7.5%
" ruthén	... ..	15.7%
" tót	... ..	6.9%

Elhelyezés szerint:

Bentlakó	fiu 68	leány 80
Kintlakó	" 18	" 6

Összesen fiu 86 leány 86 összesen 172

Iskoláztatás szerint:

Állami tanítóképzőbe járt	fiu 4	leány 2	együtt = 6
" övöképzőbe	" —	" 4	" = 4
R. kath. tanítóképzőbe	" —	" 9	" = 9
Ref. tanító és tanítónők.	" 2	" 4	" = 6
Ref. felső leányiskol.	" —	" 3	" = 3
Felső kereskedelmibe	" 1	" —	" = 1
Állami főreáliskolába	" 3	" —	" = 3
R. kath. főgimnáziumba	" 3	" —	" = 3
Ref. főgimnáziumba	" 8	" —	" = 8
Polgári iskolába	" 28	" 26	" = 54
Elemi iskolába	" 22	" 28	" = 50
Iparos tanuló	" 14	" —	" = 14
Varró iskolába	" —	" 9	" = 9
Nincs iskolázva	" 1	" 1	" = 2
Összesen 172			

Tanítási eredmény:

Az árvaház összes növendékei közül		
eredményesen végezte iskoláit	151	= 87.8%
Eredménytelenül	21	= 12.2%

A nőipariskola.

A debreczeni jótékony nőegylet egyik leg-szebb alkotása kétségkívül a most már állami és városi támogatásban részesülő Nőiipariskola.

mely az oda évenként nagyobb számban siető leányokat a gyakorlati megélhetés tudására tanítja. A szülők a legnagyobb elismeréssel és a végzett tanítványok a legnagyobb háláérzettel gondolnak az iskolára, mely a növendékeknek a biztos megélhetés eszközeit adja meg.

Az intézetben van himző, fehérvarró és ruhazástaly. Az 1906. évben beiratkozott:

a himző osztályba	27	rendes és 9	rendk.	tanuló
a fehérvarró	16	"	7	"
a ruhavarró	30	"	10	"

Évközben kimaradt:

a himző osztályból	...	...	6
a fehérvarró osztályból	...	...	13
a ruhavarró	...	...	16
Osztályozottak száma	...	...	74
Nem osztályozva	...	...	31

Vallásra ref. volt 71; g. kath. 22; ág. ev. 5; izraelita 7; összesen 105.

Az intézet évi személyi és dologi

kiadása volt ... .. 10.586 K 49 f.

Az intézet évi személyi és dologi

bevétele volt ... .. 10.636 K 99 f.

ebből városi segély 5000 korona; állami segély 1200 korona, kereskedelmi és iparkamara 200 K.

Butorok értéke	...	1221 K 22 f.
Gépek	...	1467 K 14 f.
Tanszerek	...	1510 K 16 f.
Különfélék	...	398 K 52 f.

Összesen 4597 K 04 f.

A nőipariskola ügyeit a debreczeni jótékony nőegylet kebeléből és a város társadalmából választott nők és férfiak felügyelő-bizottsága vezeti.

Szövőipariskola.

A debreczeni jótékony nőegylet évekkel ezelőtt szövőipari szakiskolát állított fel árva háznak ezen célra átengedett és nagy költséggel általalított helyiségében, a magas kormány és a nemes város támogatásával. A kereskedelmi kormány 2000 korona államsegélyt, közgyűlésünk pedig évi 600 koronát és 24 kbm. tüzfát adott az iskolának.

Ezen szövőipari szakiskolának kettős célja van és pedig nemzetgazdasági és szociális. A debreczeni jótékony nőegylet ugyanis tapasztalva azt, hogy a hazai háziipar mostoha elbánásban részesül a külföld értéktelen gyártmányaival szemben, szövőipari szakiskolájában a házi iparra kívánja az erre vállalkozókat kitanítani. Sikerült is a rábeszélés eszközeivel megtölteni a tanfolyamot, úgy, hogy most évenként 30—40 nő dolgozik a műhelyben, kik részint a maguk kérése, részben mint tanulók az iskolában dolgoznak. És ezzel szociális bajokat is gyógyít a nőegylet, mert könnyű és tisztas keresetforrást nyit azoknak, akik eddig kicsiny háztartásuk gondjaiból felmaradt idejüket téltenségben töltötték. A szakkörök az iskola haladásáról, gyártmányainak szépségéről, jószágáról, csinos, izléses kiviteléről és olcsóságáról a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak.

Az intézet fennállása óta 112 tanuló képzett

ki és ezek mintegy 8000 korona értékű munkát készítettek, melyeket a nagyközönség igen szívesen vásárol.

A városunk működő kulturális intézetek és körök.

1. *Erdélyi magyar közművelődési egylet debreczeni fiókjá.* Elnök: Simonffy Imre, alelnök: Kovács József, titkár: Márk Endre.

2. *Kossuth-szobor bizottság.* Elnök: Komlóssy Arthur.

3. *Csokonai-kör.* Elnök: Géresi Kálmán, alelnök: Dobieczki Sándor és Komlóssy Arthur, főtitkár: Tüdös János dr. A tagok száma 460. Nagy irodalmi tevékenységet fejtett ki és nagyban emelte városunk kulturális életét.

4. *Debreczeni zenede.* Elnök: Ujfalussy József dr. igazgató főorvos. Debreczen zeneéletét a legnemesebb irányban vezeti.

5. *Debreczeni műpártoló egyesület.* Elnök: Wespéry Zoltán főispán, alelnök 3 van. Célja a műizlés nemesítése, a műszereket terjesztése, a művészet szellemi és anyagi érdekeinek előmozdítása. A tagok száma 278. Az 1906. évi látlat magas színvonalon állott.

6. *Gönczy egylet.* Elnöke: Kosza László. Az egylet ez évben is nemes munkát teljesített.

7. *Debreczeni szinügy egylet.* Elnöke: Komlóssy Arthur.

8. *Debreczeni színház.* A debreczeni városi színházban Zilahy Gyula és társulata játszottak a közönség teljes elismerése mellett. A város ezen kulturális intézetére 1906-ban 35,898 kor. 24 fillért irányzott elő.

9. *Debreczeni hírlapirodalom:*

„A város” felhivatalos lap. Főszerkesztő: Vecsey Imre, felelős szerkesztő: Koncz Ákos.

2. „Debreczeni Ujság”. Felelős szerkesztő: Than Gyula.

3. „Debreczen”. Főszerkesztő: Varga Lajos dr., felelős szerkesztő: Szathmáry Zoltán.

4. „Debreczeni Függelgen Ujság”. Felelős szerkesztő: Sipos Béla.

5. „Debreczeni Reggeli Ujság”. Felelős szerkesztő: Székely Imre.

6. Hajdu vármegye hivatalos lapja. Szerkeszti: Czeglédi Mihály dr.

7. „Debreczeni Protestáns Lap”. Szerkeszti: Ferenczy Gyula dr.

8. „Szabadság”. Felelős szerkesztő: László József.

9. „Debreczeni Főiskolai Lapok”. Főszerkesztő: Kiss Gábor.

10. „Közöny” (theologusok lapja). Főszerkesztő: Papp László.

11. „Debreczeni Gazdasági Lapok”. Szerkeszti: Rác Lajos.

12. „Dongó” (éclap). Szerkeszti: Székely Imre.

13. „Karikás” (éclap). Felelős szerkesztő: Schepell Gyula.

14. „Vasárnapi tanító és hajnalcsillag”. Szerkeszti: Balogh József.

15. „Igazmondó”. Szerkeszti: S. Szabó József.

16. „Hajdusági Mészár”. Szerkeszti: Cs. Nagy Sámuel.

A városunkban működő jótékony egyesületek.

1. *Vöröskereszt egyesület.* Elnökök: Váradai Szabó Jánosné és Simonffy Imre.

2. *Debreczeni tisztviselők önszegélyző egylete.* Elnök: Simonffy Imre.

3. *Debreczeni jótékony nőegylet.* Elnöke: Veressné Szathmáry Teréz, a kor. arany érdemkereszt tulajdonosa. Ezen majdnem negyven éves egylet a szegények gondozása, árvaházában nevelt árvák nevelése, a vezetése alatt álló országos hírű nőipariszkola fejlesztése, a szövődiskola vezetése és a városi népkonyha gondozása munkájában évről-évre áldásosabb eredményt ért el.

4. *A Slefánia árvaházban* a nőegylet 20 árvát nevel; az intézetben pedig 6 osztályú elemi iskolát tart fenn.

5. *Szent Erzsébet nőegylet.* Elnök: V. Szabó Jánosné. Magasztos módon töltötte be az idén is nemes hivatását.

6. *Andaházi—Szilágyi intézet.* Főfelügyelő: Kiss Áron ref. püspök.

7. *A siketnémákat gyógyító egyesület.* Elnök: Domahidy Elemér. Az intézet az emberbaráti szeretet jegyében dolgozik és számos növendéket tanít a beszéd tudására.

8. *Országos tanítói árvaház.* Elnök: Kozma László. Ügyeit az intézet igazgatója és felügyelőbizottsága vezeti.

9. *Theréziánium,* katolikus árvaintézet. Igazgató: Molnár Kálmán.

10. *Lelencházszal kapcsolatos gyermekvédő egyesület.* Elnök: Degenfeld József gróf.

11. *Debreczeni Székely-társaság.* Elnök: Lestyán Adorján. A székely-ügy lelkes támogatója.

12. *Eo. fillér egyesület.* Elnöke: Géresi Kálmánné. Az ág. ev. nőegylet elnöke.

13. *Szent Vincze egyesület.* Szegényeket támogat valláskülönbőség nélkül.

14. *Izraelita szent egyesület.* Elnök: Stern József.

15. *Izraelita nőegylet.* Elnök: Dr. Balkányi: Miklósné.

16. *Első debreczeni betegsegélyző egyesület.* Elnök Schwarcz Vilmos.

17. *Bikur kolim egyesület.* Elnök: Hoffmann S.

18. *Debreczeni ipartestületi betegsegélyző pénztár.* Elnök: Zelinger Ede.

19. *Debreczeni öndőlő munkás betegsegélyző pénztár.* Elnök: Richer Károly.

20. *Debreczeni első temetkezési egyesület.* Elnök: Vecsey Imre.

21. *Rabsegélyző egyesület.* Elnök: Szücs Miklós dr.

22. *Pincér egyesület.* Elnök: Rosenberg Simon.

23. *Rokkant munkások nyugdíj egyesülete.* Elnök: Materny Lajos.

24. *A Máv. alkalmazottak egyesülete.* Elnök: Györffy Aladár.

Dalosegyletek. Városunkban 10 dalosegylet működik és pedig:

1. Főiskolai énekkar, elnök:	Csiky Lajos.
2. Debreczeni dalegylet, elnök:	Márk Endre.
3. Petőfi	Komlóssy Arth.
4. Debr. munk. dalegylet	Horkai Lajos.
5. Egyetértés	Podolszki Béla.

6. Sz. László	"	"	Bárdossy Gy.
7. Keresk. ifj. dalegylet:	"	"	Benyáts Emil.
8. Kossuth	"	"	Szele György.
9. Debr. könyvny. dalegyl. elnök:	László Imre.		
10. Máv. altiszt	"	"	Hora Károly.

Működik ezenkívül városunkban 5 önképző egyeslet, továbbá a Debreczeni Kaszinó, a magán-tisztviselők országos szövetségének debreczeni bizottsága, a jogász- és tisztviselőkör, a debreczeni polgári kör, a debreczeni kereskedelmi csarnok, a függetlenségi kör, az 1848—49. évi honvédegylet, a debreczeni önkéntes tüzöltő testület, a debreczeni szállodások stb. ipartársulata, továbbá a debreczeni lovar, urkocsisok, polgári lövédegylet, vadász-társulat, torna és polgári kerékpáros egyeslet.

Nevezetesebb események a város közigazgatási életében.

Január hónap:

1. Domahidy Elemér lemondott főispán a városházán elbucszott a tisztikartól, a tisztikar pedig tisztelget a polgármesternél, ki nagyobb beszéddel válaszolt Vecsey Imre főjegyző üdvözlésére.

2. Leérkezett a belügyminiszteri rendelet, hogy a tisztikar tartozik Kovács Gusztáv kinevezett főispán beiktatásán megjelenni, ugyanez nap este megérkezett Kovács Gusztáv, akit a meggondolatlan emberáradat véresre vert és halotti kocsin a városon végig hurcolta.

4. Boda Dezső dr. budapesti kapitány kormánybiztosi kinevezését a polgármesternek bemutatja. Tóth János dr. a felfüggesztett Végh Gyula helyett főkapitányhelyettes lesz.

6. A Népszava és Magyar Szó aljas rágalmozói cikkei miatt a tanács a nevezett lapok ellen sajtópört indít.

7. Thieszen Arthurt letartóztatják gyanuból, hogy részt vett Kovács Gusztáv törvénytelenül kinevezett főispán megcsufolásában.

10. Porubszky Jenő táblai elnök látogatást tett a városházán.

11. Varga Lajos drt letartóztatják gyanuból, hogy részt vett Kovács Gusztáv megveretésében.

12. Ugyanőt szabadlábra helyezik.

24. A belügyminiszter K. Tóth Mihály dr. rendőrkapitányt állásától felfüggeszti a január 2-án történt eseményekből kifolyólag.

25. Vaday László dr. budapesti rendőrfogalmazó Tóth János dr. helyére h. főkapitánynak küldetik.

28. Sárváry Gyula dr. tisztí főorvos déli 12. órakor megmérgezte magát és mindnyájunk szomorúságára este 8 órakor elhunyt.

29. Varga Emil dr. ker. orvos megbízott a főorvosi hivatal vezetésével.

30. Sárváry Gyula dr. temetése; a városi tanács díszes koszorút tesz ravatalára és a tisztikarral részt vesz a temetésen.

Február hónap:

9. Boda Dezső dr. kormánybiztosi funkciójának megszűnését bejelenti.

Pénzügyigazgató sűrgeti az önként befizetett adók beszámolását.

10. Alkotmányvédelmi bizottsági ülés.

11. Megszűnik a város területén a csendőrszolgálat.

13. Alkotmányvédelmi ülés.

16. Kovács Gusztáv alkotmányellenesen ki-nevezett főispán felmentése.

Czegléd- (Kossuth)-utcai temető fái-
nák kivágatása.

21. Alkotmányvédelmi ülés.

23. Vaday László dr. kormánybiztos lesz.

Alkotmányvédelmi ülés a tisztikar részvéte-
lével.

24. A polgármester felir Vaday S. kormány-
biztos kinevezetése ellen.

26. Alkotmányvédelmi ülés Thaly Kálmán dr.
elnöklésével.

27. Alkotmányvédelmi ülés.

28. A lapok utcai árusításának betiltása.

Alkotmányvédelmi bizottsági ülés.

Március hóban:

3. Naszádi Iván (Naszluhác Juon) kir. táblai
birónak királyi biztossá való kinevezetését tudatja
a miniszterelnök.

4. A királyi biztossal szemben követendő el-
járásról értekezlete a tisztikarnak.

5. A királyi biztos kiküldöttének felszólítá-
sára a polgármester nem adja át a nagyterem
kulcsait.

6. A királyi biztos csendőr és katonaság fede-
zete mellett látogatást tesz a polgármesternél.

7. A királyi biztos írásban követeli a terem
felnyitását.

8. A követelést a polgármester nem teljesíti.

9. A királyi biztos a tisztikar bemutatkozását
kívánja.

10. A bemutatkozás megtörtént.

11. A teremajtajáról Vaday László h. fő-
kapitány a pecséteket csendőrökkel leverette és
a kulcslyukakat fedő nemzeti szalagokat letépette.

12. Alkotmányvédelmi ülés.

13. Tiszti értekezet.

15. Március idusát megünnepeltük.

17. A királyi biztos összehívja a rendkívüli
közgyűlést.

31. A 39-ik gyalogezred buesulátogatása.

Ápril hóban:

10. Az új kormány kinevezetése.

12. Vaday László dr. visszahívása.

22. A képviselőjelöltek programbeszéde.

30. A város országgyűlési képviselőivé Thaly
Kálmán dr., Bakonyi Samu dr. és Szabó Kálmán
választottak meg.

Május hóban:

1. Szociálisták kivonulása a nagyerdőre.

2. Végh Gyula rendőrfőkapitánynak hivatalba
való visszahelyezése.

9. Wessprémy Zoltán vármegyei főjegyzőt a
király főispánná nevezi ki.

11. A hivatalos órák ezentel délelőtt tar-
tatnak 8-1-ig.

22. Wolafka Nándor v. püspök, kispépost
halála.

26. Wolafka Nándor v. püspök, kispépost
temetése.

27. Szövetségi tornaverseny.

Janíus hóban:

9. Ohati cselédsztrájk.

10. Hortobágyi lódíjazás.

11. Katonai fősorozás.

14. Mentőegyesület alakuló ülése.

16. Lóverseny.

17. "

17. A finnek hangversenye.

17. Siketnémák vizsgálata.

22. Mihalovits Gyula gyámpéztáros halála.

Julius hóban:

28. Sámsoni vasut bejárása.

Augusztus hóban:

27. Nemes Kálmán biz. tag. halála.

Szeptember hóban:

14. Alkotmányvédelmi ülés.

Október hóban:

3. Gróh Ferencet Ó Felsege kispépostnak
és debreceni plébánosnak nevezi ki.

23. Kuruc Miklós biz. tag halála.

November hóban:

4. A tanyai iskolák átvétele ügyében érte-
kezet, melyen jelen van Halász Ferenc miniszteri
tanácsos.

11. Az új prépost plébános beiktatása.

25. Bocskay-szobor leleplezés.

December hóban:

5. Bábaképző bemutatása és átadása.

13. A műpártoló egyesület által rendezett kiállítás
megnyitása.

A városi muzeum.

A városi muzeum az elmúlt 1906. évben igen sokat gyarapodott részint vétel, részint ajándé-
kozás útján. Az intézetet városunk közönsége szívesen látogatja, a birtokában levő régiségekkel, a mult emlékeit örömmel adja a muzeumnak. Amely szerény kezdettel indult meg a muzeum, oly rohamosan gyarapodik most értékes tárgyak-
ban. A kormány, illetve a muzeumok és könyv-
tárak főfelügyelősége szintén gondjaiba vette az intézetet és jóakaratu támogatását jöleső módon érezteti vele.

A muzeumi bizottság a fentnevezett főfelügye-
lőség helybenhagyásával és támogatásával több ásatást rendezett az év folyamán, melyek ha nem is gazdagították különös értékű tárgyakkal a muzeumot, még is volt eredményük.

A debreczeni pénzüntételek 1906. évi viszonyai.

A pénzüntélet neve	Részvényfője	Tartalék-alap	Nyugdíj-alap	Takarékhitel	Váltó társa	Viszonszám-teljes	Előlegek, kölcsönök, folyószámlák és adóok				Készletai költségek	1906. évi tisztai nyereség	Részvényesek osztalék
							k	o	r	a			
Alföldi takarékpénztár	800.000	283.353		5.113.601	2.918.661		1.238.156	1.244.513	18.154	122.027	7 1/2 %		
Államias takarékpénztár	1.000.000	34.023		1.487.044	3.145.845	2.181.300	1.481.917	1.032.323	15.666	46.686	5 %		
Debreczeni Hitelbank	600.000	64.377		1.276.673	2.394.726	5.521.631	294.888	270.125	30.319	43.200	5 1/2 %		
Debreczeni első takarékpénztár	2.000.000	4.005.741	400.000	17.364.303	11.842.098	7.215.950	6.585.372	11.759.512	121.971	536.868	22 %		
Ipár és kereskedelmi bank	1.200.000	279.594		4.610.667	1.853.249	1.412.120	2.326.360	10.633	40.623	127.923	6 1/2 %		
Közgazdasági bank	800.000	449.375	50.000	4.147.390	3.355.815	990.394	2.475.301	859.130	45.029	105.920	8 %		
Takarék és hitelintézet	400.000	254.919	42.603	2.862.556	2.719.133	917.678	689.701	1.018.278	3.239	45.007	7 1/2 %		

A debreczeni m. kir. állami dohánygyár termelése 1906. évben.

Az 1906. évben eladás alá került dohánygyártmányok mennyiség, faj és eladási értéke	A termelés drb és hlgr.		Korona érték
	drb	hlgr.	
Hazai pipadohány	30 gr	...	243.520-
"	100 "	...	251.290-
Kapa	30 "	...	514.760-
"	100 "	...	143.650-
Debreczeni	25 "	...	274.110-
Magyar I.	30 "	...	1.058.340-
Magyar II.	30 "	...	7.750.620-
Sümitő	107 "	...	121.360-
Legtönbözőbb magyar szivarkadohány	25 gr.	...	2.159.360-
Középnom magyar 100 gr.	...	...	41.440-
" 25 "	...	...	193.520-
Magyar szivarka...	...	...	2.034.824-10
Virginia	...	...	1.718.421-10
Dohánylugvíz kivonat	...	...	68.866-20
		Összesen	16.574.081-40

A kivándorlók száma városunkból 1906. évben.

Nálunk, legalább városunkban, a megélhetési viszonyok, habár nehezek is, még sem annyira rosszak, hogy ezek miatt az emberek nagyobb rajokban keressék a menekülést arról a földről, amelyen születtek. Azoknak nagy része, akik kivándoroltak, nem annyira a nyomor miatt távoztak közülünk, hanem részben a kivándorlásra csábítók szavára hallgattak, részben csalóda életküzdelmeikben, egy jobb jövő reményében vettek vándorbotot kezükbe. Mindenesetre érdekes lenne tudni, hogy a kivándorlók mily összegű pénzt küldenek haza kivándorlásuk helyén kapott munkájuk ellenértékéül, ezt azonban nem szereshetjük be, mivel egy újabb miniszteri rendelet ezeknek közlését a postahivataloknak megtiltotta.

Városunkból az 1906. év folyamán kivándorolt utlevéllel 178, utlevél nélkül 1 egyén és pedig 103 férfi, 37 nő és 39 gyermek, vagyis a lakosság — ⁿ/₁₀-a.

(Folyt. köv.)

A tüdővészések szanatóriumi és házi gyógyítása.

Irta és a magyar orvosok és természetvizsgálók poszonyi vándorgyűlésén felolvasta: dr. Tüdős Kálmán, Debreczen sz. kir. város tisztii főorvosa.

Ha valahol, úgy nálunk Magyarországon, sokszor előáll a szükség arra, hogy tüdővésztes betegeket lakásukon kell gyógyítaniunk. A meglévő szanatóriumok a mi viszonyainkhoz képest vagy igen drágák, vagy annyira zsúfoltak, hogy számítani rájuk nem mindig lehet. Ez az állapot vonta maga után,

hogy sokszor volt alkalmam tüdővérszeket saját otthonukban gondolni. Tapasztaltam másrészt, hogy egyes betegek, kik sanatoriumban kerestek gyógyulást, nem mindig érték el a méltán várható eredményt. Ellenben beállott az, ha a gyógykezelés lakásokon történt. Megkísérlem megállapítani azokat a tényezőket, melyek adott esetben a sanatoriumi, vagy a házi kezelést teszik ajánlatosabbá.

Önként értendő, hogy csupán olyan esetekkel foglalkozom, melyeknél még gyógyulásra, vagy legalább a munkaképesség visszaállítására kilátás van.

Mielőtt tulajdonképeni tárgyamra térnék, szükségesnek látom a tüdővész kezelésére újabb időben alkalmazott eljárásokkal nagyon röviden foglalkozni.

Annnyal is inkább szükséges ez, mert egész légió azon szerzeknek és eljárásoknak a száma, melyek ebből a pusztító betegségből gyors és biztos gyógyulást ígérnek. Remélem, igen röviden elbárhathunk ezekkel a panacéákkal éppen azért, mert nagyon sokan vannak. Ha valamely betegségnek sok az orvossága, mindig annak a jele, hogy egyik sem az igazi. Így volt ez például a diphtheriánál a serumkezelés előtt, így van a kankóval, vörhenyyel és a tüdővérszel ma.

Csupán a legutóbbi néhány év termékei a következő szerzek és eljárások: Kreosotal, Hetol, Menthol, Eucalyptusolaj Floricin Natriumchlorobromid, kámfor, Kalomel, Griserin, nyers-husevén, (Philipp), borsepró, szénauszvelés (Weber) Praevalidin (Gahl) gipszpor, (Hacker) tengervízbepecskendezés, (Robert Simon és Quinton) guajacol-, jodipin- és lignosulfit-inhalatók (melyeknél Tarnowski szerint a szer melléke, a tüdőigényszaktika a fő), azután a *Cyllin-Turiolin*inbehelelés. Ide tartozik még a Schmidt módszere. Ő a mellürege gázt vagy folyadékot vezet, hogy az a beteg tüdőrést összenyomja. Ellenben Doerfler először mesterséges hydrothoraxot csinál, azután a folyadékot kibocsátja, hogy a beteg tüdő kitáguljon. Röviden említem meg, hogy Peters az intézeti kezelés hiányában közüti kocsikban való lakást, Haw pedig a délafrikai ökörszekereken való utazást ajánl. Valóban: *difficile est satiram non scribere!*

Komolyabb dolgoknak látszanak a különböző serumos kezeléseket. De csak látszanak. Hogy ezen a téren is nagy a szám, könnyen érthető, mert hiszen egyik sem érv semmit Csupán a legismertebbekről szölok. Először is még mindig elég sokan alkalmazzák a régi Koch féle tuberkulint, most már minimális adagban, hogy reakció ne okozzon. De Marmorek szerint a Koch-féle tuberculint nem az igazi antitoxin, hanem csak egy reagens, mely a bacillusokra hatva, ezeket arra ingerli, hogy az igazi toxint termeljék. Azt mondja, hogy sikerült neki ezt előállítani s azzal állatokat immunizálni. Az így immunizált állatokból nyerhető az igazi antitoxikus savó, mely állatot, embert meggyógyít. Legutóbb jelenti, hogy kísérleteit lezárta s most már csak a gyakorlati életbe való átvitelt van hátra. Vederem!

Maraglio megölt virulens gümöbaccilusok vizes kivonatát fiatal bacilluskultúra szüredékével keverve lovakká, tehénkére fecskendezte. Azt állítja, hogy ezeknek versávsója gümökörös emberekre specifikus hatással bír. Sőt az ilyen immunizált állatok husának, tejének fogyasztása által az emberbe is immuntestek mennek át s így az emberiséget nagyban is immunizálni lehet. Röviden említsük meg a Tuberculoidint, a Béranec és Maréchal serumát, a Denys tuberculinját, Menzert, aki a tüdővérszt vegyes fertőzésnek tekintve, azt antistreptococcus-serummal gyógyítja, De Capvat, aki diphtheria-serummal 6 tüdőgümökrőt gyógyított meg, Duboist, aki a mindennél jó magas feszültségű váltakozó áramotól látott eredményt. Ezenek átvitelt eljutunk a legdivatosabb serumhoz, a Spengleréhez. Spengler azt mondja, hogy a szarvasmarha és emberi gümökrök különböző fajú bacilluskóktól származik (a Koch felgásza) és mégis elég sajtáságosan szarvasmarha-tuberculint használ gyógyított oltásokra. Igaz, hogy szerinte még biztosabb az eredmény, ha a régi Koch-féle tuberculint és az övét váltakozva alkalmazzuk, mert a két anyag együtt a képzelhető legnagyobb immunizást szerzi meg a betegnek.

Mindazok az eredmények, melyeket az említett és nem említett szerkekkel, eljárásokkal és serumokkal eddig elértek

semmi sem különbek, mint amelyeket diétás fizikai kezeléssel el lehet érni. Sőt tekintve, hogy mindezen bepecskendezések és oltások hívei azokat nem csekély bölcseséggel mindig az utóbb említett gyógymód mellett használták, bajos az eredményt csupán a serumok javára írni, sőt nézetem szerint azoknak abban nincs is részök semmi.

Nem is lehet. A tüdővérszes beteg sorsa az ő szervezeteinek ellenállási képességétől függ. Hogy ezt megint ilyen vagy amolyan antitestek okozzák, az fontossággal nem bírhat. Hiszen ezekről az antitestekről magokról sincs tisztább fogalmunk, mint az ellenálló képességről, vagy hajlamról. Ha ez utóbbi fogalmak homályosak, bizonyára homályosak azok is, melyekről az antitestekről, serumokról birunk.

De ez nem is lényeges. Legalább a gyakorlat szempontjából nem. Mert a kifejtett tüdővész meggyógyulását semmiféle idegen vegyi terméknek a szervezetbe juttatásától nem várhatjuk. Nem pedig azért, mert a tüdővérszes beteg sorsát egyáltalában nem a gümös fertőzőség dönti el. Elképzelhető, hogy a csecsemőkörökben a még nem fertőzött gyermeket immunizálni lehet a gümökör ellen. E tekintetben a Behring munkálkodása eredménnyel biztat. De hogy a kifejtett tüdővérszt — melynél az esetek óriási többségében már a legkezeletibb stadiumban is vegyes fertőzést kell felténnünk — gümökörös eredetű toxinnal befolyásolhassuk, az egyelőre elméletileg elképzelhetetlen, másfelől pedig az ilyen irányú kísérletek még semmi kétségtelen eredményt nem képesek felmutatni.

Előre kellett ezeket bocsátanom, hogy felfogásomat az idűlen lefolyó tüdővérsztől megállapíthassam. A florid eseteket itt szándékosan figyelmen kívül hagyom. Ezek heveny fertőző betegségek módjára folynak le, szerencsére aránytalanul kisebb számban fordulnak elő, mint az idűltek s e miatt jelentőségük is csekélyebb.

Az idűlen lefolyó tüdővész, felfogásom szerint, legtöbbször gyermekkori fertőzés eredménye, úgy, amint azt Behring tanítja. Vagy későbbben, de majdnem mindig a gyomor-bélhuzam után, alkalmi okok (betegségek, kimerülés, kicsapongás stb.) folytán jön létre a fertőzés. A gümös fertőzés alkalmá még nem egy a fertőzéssel. Sőt a legtöbb fertőzési alkalom nem is von maga után fertőzést. A megtörtént fertőzés megint még nem betegség, hiszen különben a nagy városok rövidesen kihallnának. Hogy a betegség beálljon, a fertőzéshez még egy sereg egyéb körülmény összetalálkozása szükséges. Ilyenek más kiállott betegségek, celszerűtlen életmód, kicsapongás, szóval minden, ami a szervezet ellenálló képességét csökkenti. Ha a fertőzés megtörtént, évek és évtizedek mulhatnak el, míg egyszer alkalomadtán a bacillus, hogy úgy mondjam, dolgozni kezd és különösen a tüdő szöveteinek ellenálló képességét gyengítve, gyuladást, azután kis gümöket, végre egy mikrobiomok segítségével nagyobb mérvű szövetszűttásokat és általános intoxicációt idéz elő.

Felfogásom mellett bizonyít az a számtalan könnyű lefolyású, magától gyógyuló eset, amelyeket az életben minduntalan látunk. Mellette bizonyít a Nageli híres statisztikája is, mely szerint 30 éven felüli hullak 100%-ban megtalálható a gümös fertőzés. A klinikusok és pathologusok ezeket az eseteket csekélyebb virulentiájú, vagy kisebb mennyiségű fertőző anyag bejutásával igyekeznek magyarázni. Ez a magyarázat azonban nagyon hypotheticus, mert a szóban forgó virulencia fokát, vagy a fertőző anyag mennyiségét nem tudta embernél pontosan megmérni még senki. És a folyó élet is mást tanít. Látom, hogy a tüdővész kezdeti jelenségét mutató beteg egyszerűen rendezett, mérsékelt okos életmód mellett mindenképpen kezelés nélkül is meggyógyul, ellenben ha tovább éjszakkázik, iszik, kártyázik s amellett esetleg sokat is dolgozik, akkor elpusztul. Látom, hogy az emberek ezrei, kik nagy városban a fertőzésnek minduntalan ki vannak téve, sokszor mentesek maradnak a betegségtől, míg pusztai, mezei, szőlőzetlen szuofit vísközből élő, rosszul táplált, elcsigázott emberek, dacára minden szabad levegőnek, igen nagy számban betegesnek meg és halnak el. Bizonyít példa erre a poros Debreczen város, hol a gümökör 1906-ban a város külső részeiben, szőlőskertekben és tanyákon az összes halálozásoknak

15/68%-át, a város belső részeiben pedig 13/08%-át tette ki, tehát a sűrűbben lakott helyeken kevesebb volt.

Mindezekből azt kell megállapítanunk, hogy a gümöbacillus nélkül nincs ugyan tüdővész, de voltaképpen más tényezők azok, melyek a fertőzés mindig supponált jelenlétele mellett előidntik, hogy adott esetben beáll-e a tüdővész vagy nem és ha beáll, meggyógyul-e vagy nem.

E két kérdés felállításával eljutottunk tulajdonképeni tárgyunkhoz: az intézeti és házi kezelések összehasonlításához.

Láttuk már fentebb és az utóbb előadottak is bizonyítják, hogy valamely antioxiikus anyagnak, vagy specifius szernek a beteg szervezetbe való bejuttatásától gyógyító eredmény ismereteink mai állása alapján nem várható. E felfogás helyesége mellett bizonyítanak ugy az elméleti kutatások, mint a gyakorlati e nemű kísérletek. Ellenben joggal várható, hogy a gyermekkorban a még nem fertőzött egyéneket valamelyes eljárással immunizálni lehet. A jelenleg felfelított gyógyításra egyedül komolyan számbavehető eszköz a diétás-fizikális gyógy mód, mely intézetekben vagy házilag alkalmazható.

Az intézeti kezelésnek meglehetősen multja van. Brehmer Göbersdorffban már akkor ért el eredményeket, mikor a kezdeti tüdővész — tehát a legjobb intézeti anyagot — még körismérni nem tudták. Neki akkor leginkább súlyos esetekkel volt dolga. Hogy a diagnosztika haladása óta az intézeteknek módjukban van a megfelelő eseteket megválasztani, az természetes. De nem egészen természetes az, hogy az ilyen jól megválasztott anyagnál a gyógyulási esetek száma mégsem mutat olyan emelkedést, mint várható lett volna. Ha e körülmény okát keressük, rájövünk, hogy az intézetek azért nem tudnak a várakozásnak megfelelő eredményt felmutatni, mert nincs módjukban a tüdőbeteg gyógyításánál rendkívüli fontossággal bíró individualizálás.

Eztalán a legényesebb faktor tüdőbetegek rendbehozásánál. Nem akarok ezuttal a diétás-fizikális eljárásokkal részletesen foglalkozni. Elégge ismeretekes azok mindnyájunk előtt. Keresztül vihető intézetekben és azokon kívül is. Nagyon sok olyan eljárás ismerünk, amely felhasználható. De minden törekvés végső célja a szervezet általános erősítése, az ellenálló képesség lehető fokozása. Erre való a bőséges táplálás, a hydropathikus eljárások, a nyugalom és massage, a jó levegő, a villamos és gimnasztikai kezelések stb. és végül, de nem utolsó sorban a beteg lelki (moralis) nevelése. Ez utóbbi dologról akarok néhány szót szólni, mert ezen fordul meg a beteg sorsa. Itt kell individualizálni tudni.

Az intézetek, mielőtt valamely beteget felvennének, egy sereg kérdést intéznek a kezelő orvoshoz. Az ezekre adott feleletekhez képest döntenek a felvétel vagy visszautasítás fölött. De még egy kérdő-íven sem láttam tudakozást abban az irányban, hogy milyen a beteg moralis erje. Holott az sokszor fontosabb, mint az, hogy volt e az illetőnek vérköpése vagy nem, van-e cavernája vagy ninc.

Megengedem, hogy sok esetben az intézet maga nevelheti moraliter a beteget. Már a sok hasonló módon szenvedő ember látása is alkalmas lehet arra, hogy az önző, szeszélyes, makacs beteget racionálisabb gondozásra bírja. Sikerül is ez gyakran, de nem mindig. Még legtöbbször azt tapasztaljuk, hogy a beteg az intézetből kikerülve egyes megszokott dolgokhoz kinos pontossággal alkalmazkodik, de a lényegeseket elfelejtji, vagy meg nem tanulta és az eredmény nem lesz tartós. Számos esetben láttam, hogy az intézetet megjárt beteg micsoda pedanteriával vizsgál a köpöcsészéjére, meg arra, hogy a zsebkendő-jének csak az egyik oldalát használja, ablakát éjjel-nappal nyitva tartsa, de nem ügyel például arra, hogy mindennap kiadulja a maga 7-8 óráját, hogy a munka, pihenés és szórakozás idejét pontosan beossza, hogy izgató elvezeteket és vitákat kerüljön szí. Nem is ügyelhet ezekre a dolgokra, mert hiszen az intézetben egészen más viszonyok közt volt, mint a mindennapi életben. Pedig végre is az emberek közt kell többi tovább élni és a töle telhető tevékenységet kifejtieni. Hogy ezt milyen módon és minő korlátozások között teheti, azt az intézetben meg nem tanulja. Erre csak a házilag okosan vezetett gyógyítás és nevelés képesítheti őt, vagy pedig az intézetek reformálása.

(Folyt. köv.)

Védekezés a fa- és széndrágaság ellen.

— Állítsunk gázkályhákat.

A városban egyeből sem beszélnek most, csak a drágaságról. És valóban, szomoruan aktuális lett ez a téma, mert ma holnap a megélhetés valóban művészet lesz. Nemcsak a kötött jövedelmű ember él nehéz gondok között, hanem a módosabbak is felajdulnak a nagy drágaság láttára. Az elméleti szerek tíz év alatt 63%-kal emelkedtek, de magasra nőttek az élvezeti cikkek is, valamint mindaz, ami a kereskedelemben és iparban előfordul.

Az emberek védekezni próbálnak a drágaság ellen. Kérésre kutatják a megélhető könnyebb módját. Amott szövetkezeteket alapítanak, emitt közös konyhát építenek, sőt egyes városok, mint Budapest, Kecskemét, Temesvár, Selmeczbánya, minden lehető elkövetnek, hogy lakosaiknak valamelyes kedvezményt nyújtsanak.

A jelenlegi állapotok annál leverőbbek, mert jön a tél. Azok a tudósok, akik a csillagokból olvassák ki a jövőt, azaz biztatnak ugyan, hogy a ránk jövő tél nem lesz olyan szigorú, mint a tavalyi, ez azonban oly vigasztalás, amelynek nyomában csalódás is jöhet. De bármily tél következik is reánk, annyi bizonyos, hogy fűtőanyagra szükségünk lesz. Ezen szükségletünket azonban az idén drága pénzen fogjuk beszerezni. A fa ára emelkedőben van és biztosra vehetjük, hogy egy öfla a behozatallal és felvágással legalább is 44-46 koronába fog kerülni. Csak öt ölet véve fel egy közepes háztartáshoz, a tüzelőanyag a legtöbb ember zsebéből ki fog venni 220-230 koronát, melyet ha felosztunk hat óra a késő ősz, tél és kora tavasz tartamára, havonként 36-38 koronába fog kerülni a fűtés, pedig öt öfla fa a mi bérelt lakásaink mesésen rossz kályhaszerkezete és kéményrendszere szerint, magyaron szólva, meg se kottyan.

De nemcsak a fa, hanem a szén ára is emelkedik, de még szénnel csakis az erre berendezett kályhákban lehet fűteni; nem is szólva arról, hogy néha napokon át sem lehet szénat kapni, mint az tavalyi is megesett, a fafuvaroztatás és favágás pedig oly sok költséggel és bosszúsággal jár, hogy egy csöppet sem csodálkozunk, ha sokan nagy aggodalommal néznek a tél elé.

Legokosabban cselekszünk akkor, ha gázkályhákcal szereljük fel lakásunkat. Ez esetben nem kell bajlódunk a fa és szén beszerzésével, nem bosszantanak bennünket a favágók horribilis követeléseikkel, nem piszkoljuk el lakásunkat szoborral és egyenletes melegségben tarthatjuk zsebünköt. És mindezen előnyvel szemben egy fillérrrel se kerül többre a gázfűtés és nem is veszedelmes, mert ha esetleg gázfűtés történnék, a kémény a mérges gázt kihuza.

Debreczen sz. kir. város világitási vállalata teljesen be van rendezve gázkályhákra és azok beállítására. Olesó árban élvezeg minden munkát és az általa szállított gázkályhák nemcsak célszerűek, hanem csinosak és ékesítik a szobát.

Kiki beszerezhet magának olcsóbb, vagy drágább gázkályhát, a legolcsóbb éppenugy megeit, mint a legdrágább. Estéknél vagy alkonyatkor bevilágítja díszkrét fényével az egész szobát és vissza viszi gondolatunkat a régi időbe, mikor nagyapáink házánál kandallóban robotott az akkor olcsó hasábfá. Így tehát a célszerűséghez még egy kevés poézis is járul, emlékezés a multra, mikor olcsóbb és jobb világot éltünk...

Nem ajánlhatjuk eléggé olvasóink figyelmébe a gázkályhák beszerzését, sok bosszuságot lesz az megkimélve, aki szakít az előlételekkel és a fűtés eme modern eszközét viszi házába. Emellett egy fillérrel sem fog fűtésre többet költeni, mintha drágán veszi a fát és a szobát, falakat pusztlító, a tüdőre pedig ártalmas szénel. Mérsékelheti a szoba levegőjét tetszése szerint, nem kell órákig várnia, míg a kályha és szoba felmelegszik, hanem pár perc múlva barátságos meleget várzsolhat lakásába és csak akkor gyújtja fel a lángokat, mikor azokra éppen szüksége van.

A gázkályhák beállítása szintén egyik védekezési mód lévén a drága fa- és szénának ellen, melegen ajánljuk olvasóinknak és a város közönségének ezen célszerű és olcsó fűtési eszköz beszerzését.

Debreczen sz. kir. város világitási válalata a hozzá érkező megkereséseket és megrendeléseket még az ősz folyamán elintézi, illetve teljesíti olcsón és szakszerűen. K. Á.

116,304—IV/b—1907. B. M. sz.

Körrendelet.

Római, görög és örmény szertartású katolikus szülőknek 1895. év szeptember hó 30-ika után kötött házasságából született gyermekek vallási hovatartozandóságának megállapítása.

(Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.)

Az A. U. 84. §-ának c) pontja alatt foglalt azon rendelkezés „hogya a különböző szertartású (római, görög, örmény) katolikusok, akkor a gyermek vallásául azon szertartású katolikus vallás jegyzendő be az anyakönyvbe, amelyhez az atya tartozik” a 85. §-ban nincsen ismételve.

Mintthogy pedig a m. kir. helytartó-tanács által 1814. évi 23,034. szám alatt kibocsátott rendelet, amelyen az A. U. 84. §-ának c) pontja alatt foglalt fentebb idézett szabály alapszik, hatályában ma is változatlanul fennáll és a különböző szertartású (római, görög, örmény) katolikus házasságok gyermekeire, tekintet nélkül a házasság létrejöttének időpontjára, egyformán kiterjed s mintthogy ehhez képest az a hiány, hogy a kérdéses rendelkezés a 85. §-nál ismételve nincs, csakis tolihiából eredhetett: a 85. §-t a fentebb hivatkozott rendelkezéssel ezenel kiegészítem.

Elrendelem egyuttal, hogy az „állami anyakönyvvezetők hivatalos kézi könyve”-nek a vezetésem alatt álló miniszterium felügyelete alá tartozó hatóságok példányába a 85. §-nál b) pont alatt a következők vezettessenek be:

b) „ha a szülők különböző szertartású (római, görög, örmény) katolikusok, akkor a gyermek vallásául azon szertartású katolikus vallás jegyzendő be, amelyhez az atya tartozik”.

A most idézett 85. §. jelenlegi b) pontja c) ponttá és a jelenlegi c) pont d) ponttá lesz.

Felhívom Cimedet, hogy ezen rendeletet megfelelő módon azonnal tegye közzé s utasítsa egyuttal az anyakönyvvezetőket, hogy amennyiben a fent jelzett szabállyal ellenkezően eddigéig oly bejegyzéseket tettek volna az állami anyakönyvekbe, amelyekben az újszlótt vallása nem a megfelelő módon van feltüntetve: az ily bejegyzéseket haladéktalanul kiigazítási eljárás alá terjessék.

Budapesten, 1907. évi október hó 16-án.

Andrássy s. k.

Hirek.

— **A polgármester értesítése.** Értesítem a városi törvényhatósági bizottsági tag urat, hogy a folyó évi november 14-én tartandó bizottsági rendes közgyűlésünkön — melynek tárgysorozata annak idején szokott módon közölve lesz, — több tárgy névszerinti szavazás által hozandó határozat végett fog a városi tanács által előterjesztetni, nevezetesen:

1. a Szathmári örökösöknek József kir. herceg-utcai 46. sorszámu házastelkük megvétele felett második ízben;

2. a Döszegdi János és neje debreczeni lakosoknak Késes-utcai 70. sorszámu házastelkük megvétele felett, második ízben;

3. özv. Czeglédi Jozsefnének Czegléd-utca 11. es Bocsagy-tér 1-ső számu házastelke megvétele felett, második ízben.

Debreczen, 1907 november 5.

Kovács József,
polgármester.

— **Hadkötelesek figyelmébe.** A hadkötelesek összeírása az 1889-én VI. t.-cikk alapján folyó évi szeptember hó 1-től 30-ig foganatosítottik, felhivatlak emélfogva az 1885., 1886., 1887. évben bárhol született hadkötelesek, továbbá városunkban az 1888., 1889. évben született népfelkelő kötelesek, hogy összeírásuk végett a városi tanács katonái és illetőségi úgyosztályánál (városház emelet 18., 19. számu szoba) még e hó folyamán jelentkezzenek, mert aki ezen jelentkezést elmulasztja, fent hivatolt törvény 35. §. értelmében 10 kononától 200 koronáig terjedhető pénzbírsággal fognak büntettni.

14,862.
1907. Debreczen szab. kir. város Tanácsától.

Hirdetés.

A Pac- és Haláp erdőségeken gyakorolható makkoltatás tárgyában.

A város tulajdonát képező Pac- és Haláp erdőségeken termett makknak értékesítése rendeltetvén el, értesítettik a jószágtartó gazdaközönség, hogy erte-seit és juhait, — két darab juhot és két darab ide-malacot véve egy számos darabnak — darabonként egy korona makkoltatási díjnak előleges lefizetése mellett, ezen erdőségekbe behajthatja és ott az előirt feltételek mellett 1908. évi március hó első napjáig járthatja.

Jelentkezni lehet a mezőrendőr kapitányságnál, ahol a makkoltatási díj befizetendő.

Figyelmeztetnek az illető kaszáló birtokosok, hogy a díjakat ugy erte-seik, mint juhait után ók ő kötelesek megfizetni, különben, ha jószágai kaszálói-juk területén kívül találatnak, mezőrendőri kihág-miatt felelősségre vonatni és büntettni fognak.

Kelt Debreczen szab. kir. város Tanácsának 1907. évi október hó 14. napján tartott üléséből.

Városi Tanács.